

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dnul Carol Schuler în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Despre cultura noastră.

În numărul 79 a. c. al „Tribunei” am publicat un articol exprimând ideea, că un studiu statistic asupra progresului instrucției noastre poroale anume, având în vedere dezvoltarea particulară a fiecărui protopresbiterat, se impune din ce în ce cu tot mai multă forță.

Voesc să adaog astăzi o nouă probă pentru urgența, ce cred că trebuie să i-se recunoască studiului cerut.

Proba o scot din raportul consistoriului archidieceșan, ca senat școlar, asupra activității sale pe anul 1894, raport prezentat sesiunii curente a sinodului archidieceșan.

La acest raport este adaus conspectul obicnuit despre școalele gr.-or. române din archidieceșca Transilvaniei pe anul școlar 1893/94.

„Mi-am luat oboseala să compar datele statistice comunicate în sesiunea trecută pentru anul 1892/93 cu cele comunicate în sesiunea actuală pentru anul 1893/94. Rezultatul comparațiilor mele nu este de loc încântător. Și pentru aceea așez aici, într-o șemă de paralelism, cifrele comunicate oficial.

Unde am constatat între cei doi ani comparații un regres indicat prin procentul scăzut al elevilor, ce au cercetat școala, am tipărit cu cifre subliniate procentul scăzut.

Voiu mărgini, din cauza spațiului un dată la paralelismul cifrelor celor mai caracteristice relative la elevii de 6—12 ani care sînt totodată și cele mai sigure și mai bine calculate și mai puțin expuse variațiilor, pe care la elevii de 12—15 ani le găsim prea des.

Iată șema obținută pentru elevii de 6—12 ani, în anii școlari 1892/93 și 1893/94:

	Semestrul I. 1892/3	Semestrul II. 1893/4	Semestrul I. 1892/3	Semestrul II. 1893/4
Abrud	65	53	42	39
Agnita	85	91	82	83
Alba-Iulia	59	54	49	49
Avrig	78	76	78	76
Bistrița	50	53	47	36
Bran	73	70	73	67
Brașov	80	83	78	83
Câmpeni	48	38	45	39
Cetatea-de-piatră	49	53	32	49
Ciug	68	64	55	56

	Semestrul I. 1892/3	Semestrul II. 1893/4	Semestrul I. 1892/3	Semestrul II. 1893/4
Cohalm	85	86	85	71
Dej	48	52	42	49
Deva	61	59	60	59
Dobra	63	62	63	62
Făgăraș	76	74	72	65
Geoagiu I.	47	65	37	54
Geoagiu II.	72	83	71	83
Hațeg	61	57	25	57
Ilia	63	68	61	68
Lupșa	62	62	58	62
Mediaș	79	84	79	84
Mercurea	66	63	63	56
Mureș-Oșorheiu	76	51	76	44
Orăștie	71	78	68	77
Reghin	58	59	58	58
Seliște	81	83	80	78
Sebeș	58	63	57	60
Sibiu	84	77	81	75
Sighișoara	65	79	51	68
Solnoc	63	70	52	52
Târnava	48	54	44	46
Treiscaune	71	72	69	70
Turda	60	53	48	46
Unguraș	60	61	54	56
Zarand	49	53	45	50

Din comparațiunea datelor rezultă, că progres s'a făcut la Agnita (înmulțirea elevilor, care cercetează școala, este de 6%), Bistrița (3%), Brașov (3%), Cetatea-de-piatră (9%), Cohalm (1%), Dej (4%), Geoagiu I. (18%) și II. (11%), Ilia (5%), Mediaș (5%), Orăștie (7%), Reghin (1%), Seliște (2%), Sebeș (5%), Sighișoara (14%), Solnoc (7%), Târnava (6%), Treiscaune (1%), Unguraș (1%), Zarand (4%).

Regres s'a făcut la Abrud (scăderea numărului elevilor, care au cercetat școala de 12%), Alba-Iulia (5%), Avrig (2%), Bran (3%), Câmpeni (7%), Cluj (2%), Deva (2%), Dobra (1%), Făgăraș (2%), Hațeg (4%), Mercurea (3%), Mureș-Oșorheiu (25%), Sibiu (7%) și Turda (7%).

20 de protopresbiterate instrucția s'au dat; în protop. Lupșei a stat la 10 ani, în celelalte 14 protopresbiterate ea a regresat.

Iată rezultatul unui an de lucru cultural-școlar!

Se poate ca ei să ne lase mulțumiți? Cred că nimeni nu va susține așa ceva. Și asemenea cred — revenind la primul meu articol din nr. 79 al „Tribunei” — că ar fi de folos dacă consistoriul însuși ar pune la cale o statistică comparativă a instrucției începând cu cel mai

vechiu timp, relativ la care se pot găsi date sigure statistice.

Dar se mă opresc ceva încă la acele protopopiate, la care am constatat un regres mai mare ori mai mic.

În parentesele puse după fiecare protopopiat am însemnat scăzământul din 1893/4 față de 1892/3.

Are el rădăcini mai adânci? Unde este el constant? Acestea sînt întrebările, la care a trebuit să căutăm un răspuns. Resultatul acestei scrutări nu ne permite a concluda totdeauna la o cauză permanentă. Constantă, neîntreruptă, neoprită este căderea numai la prtp. Branului de șese ani încoace (cât am putut controla în grabă.) Făgărașul a căzut dela 1888/89 în continuu până 1893/4 și după o încercare de-o reculegere în acest an, a căzut earăși. Mercurea se ridică dela 88/89 patru ani până în 1891/92 și cade earăși.

La celelalte protopopiate nu se pot stabili intervale mari caracteristice, căderile și suirile schimbă des, ca un teren cu multe și dese văi și dealuri.

Dacă nu putem să ne cugetăm la defecte în culegerea cifrelor, atunci neobținând decât în câteva locuri rezultate, ce ar indica origini organice, grave de slăbire, trebuie să fac concluziunea că marea variabilitate a cifrelor va fi stînd în nex causal cu o energie foarte variabilă pe partea celor chemați a desvolta școala confesională.

Dorind ca aici energia să fie alta, constantă și cu spor, noi, cei care cunoaștem din acte, nu din propria intuiție dezvoltarea vieții noastre, trebuie să mai cerem pentru viitor și alte lucruri; noi mai dorim, decât ca în aceste acte să nu ni-se mai dea datele simple, ci dorim ca datele să fie apreciate; unde se constată schimbări, acestea să fie explicate, cu o vorbă: dorim ca actele oficiale relative la progresul cultural-școlar să fie în mod științific mai ușor accesibile pentru concluzii sigure asupra stărilor reale, decât au fost până acum.

G. Bogdan-Ducea.

Realismul în numărul sen. dela 23 Aprilie, „Egrena” aduce un articol de sen. în care domnia sa spune că pe anul școlar 1893/94 nu se adăugă nimeni și amenințările.

Norii ce se adună în întinerea cerului „patru” noastre, ei amenință cu sărăcie „mulți” și mai amenințătoare vor fi pe cerul „Austriei”, cu atât mai alba și creștea spe- „panțele” în ceea ce privește cultura „patru” noastre.

sticlele de cristal schinteia anul roșu și galben.

Baronul își umplu un pahar. I se părea parcă tot internul i-ar fi ars de această primă durere amară. B-a vinul însoțitor din pahar într-o singură înghițitură.

Oaspeții se plimbau comod în sus și în jos printre terasa de flori. Westarp sta răzimat de o coloană și sufla în aer fumul albăstriu al țigaretelor. Lui Egon i se părea, că observă, cum își întorcea mereu privirea spre camera Erihei.

Stăpînindu-și cu greu năcașul, treia pe lângă el, fără să-l salute.

Îndată după aceea, lacheul anunță, că masa e servită, și mica societate se îndreptă spre sufragerie.

Baronul, arătînd spre locul gol al soției sale, voia deja să-i scuze absența, când deodată se deschise ușa și apărî Erika, deși palidă, cu atât mai încântătoare, în toaleta ei albă, obicnuită.

Salută amabil cu capul. Când Egon îi atinse mîna cam silit, simți, că ea rece ca de mort.

Fața, cu o expresie indiferentă a lui Westarp, deveni din secundă în secundă mai animată. Caracterul lui stricat, erid, simția un farmec satanic, știind pe o femeie așa de frumoasă plecată sub puterea lui. I se plă-

Votul sinodal de ieri.

În oameni este răul! Cuvintele acestea s'au zis în sinod și ele au sens și pentru mulți membrii din sinod.

Cine a votat pentru „reprobarea” activității politice și naționale a dlu. Cristea și cine a votat contra acestei reprobări inițiate de I. P. S. metropolitul Miron?

Pentru au votat, după informațiunile noastre:

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan cav. de Pușcariu, Partenie Cosma, Ioan de Preda, Petru Pipos, Ioan Papiu, Silvestru Moldovan, Galacteon Șagău, Dr. Remus Roșca, Avram Păcurariu, Nicolae Ivan, Avram David, Zevedeu Murășan, Iuliu Dan, Ioan Turcu, Ioan Piso, Romul Anuța, Sergiu Medean, Ioan Șandru.

Contra au votat:

Dr. Andrei Monda, Dr. Draia, Dr. Șpan, Dr. Iancu Mețian, Zacharia Boiu, Valeriu Bologa, Vasile Voina, Ioan Popea, Ioan Panțu, George Dima, Mateiu Voileanu, Dim. Colțofean, Dr. Vasile Preda, N. Cosma, Nicolae Florescu, Daniil David, Aug. Nicșară, Vasile Dămian, Teodor Hermann, Teofil Tulea, Liviu Leményi (?), Dr. N. Maier.

Erau absenți:

Talia Reșescu, Petru Nemeș, Ioan Popescu, Iosif Pușcariu, Traian Mețian, Petru Popovici.

Deși s'a enunțat triumful ideilor și voinței I. P. S. metropolitului, noi am găsit că majoritatea a avut-o contrarii acestei voințe.

Așadar sau I. P. S. a enunțat greșit un vot numărat rău, sau câțiva deputați care au votat, după știința noastră, contra au votat pro.

Chestiunea trebuie să fie lămurită. Prin urmare dăm publicității aceste șire, pentru-ca lumină să se facă.

Acte sinodale.

Din raportul consistoriului archidieceșan ca senat școlar, raport subscris de Dr. Ilarion Pușcariu și Dr. Remus Roșca, scot-m următoarele:

Despre școalele medii cetim:

În decursul anului 1893—4 la școala mare din Brașov au funcționat 11 profesori 10 ordinari definitivi, 1 ordinar provisor. O catedră vacantă a fost suplinită. După confesiune au fost: gr.-ort. 252, gr.-cat. 35 și de legea mosaică 1.

În cele 4 clase ale școalei reale inferioare au funcționat 9 profesori, dintre cari 2 ordinari definitivi, 3 ordinari provisorii, și

ceră pentru el să-și execute răsunarea aprinsă prin refuzul repetat.

Știa sigur — cetise în liniile feței ei, — că baronul făcuse într-atîta întrebări de cele aflate dela el, încât Erika era cuprinsă de cea mai mare grijă, de a-și vedea secretul tradat. Cu cât el o împingea mai mult în această stare de frică, cu atât mai sigur trebuia să i-se întinece sentimentul de dreptate.

Masa se ridicase. Oaspeții se inclinară pe rînd înaintea Erihei, ea le mulțumi. Când se apropie Westarp de ea, ochii ei aruncară o privire examinătoare impregiur. Apoi îi spul repede: „Vreau să-ți vorbesc. La lac — imediat!”

Nici o linie a feței lui nu trada, că a vădese cele spuse. Dar privirea lui Egon fusă mai ageră prin prepus și iubire ofensată, observase prea bine această scenă, decât să nu-și poată explica îndată prezența neașteptată a soției lui, la masă.

Își strîns pumnii amenințător, hotărît să urmărească fără îndurare, ori-ce pas al lor.

După călătoria obositoare, domni se dețeră cu plăcere la odihnă; însuși sprintenul Mr. Elton nu-și putu stăpîni somnul produs prin mișcare și aerul curat.

4 ordinari definitivi dela școala comercială. Numărul elevilor dela începutul anului după confesiune a fost: gr.-ort. 108, gr.-cat. 11, ev. l. t. 3, de legea mosaică 2.

La școala comercială au funcționat 4 profesori ordinari definitivi, 1 catehet, și 5 profesori dela școala reală.

Numărul elevilor după confesiune a fost gr.-ort. 69, gr.-cat. 11.

La singuraticile categorii de școale ob-servăm următoarea mișcare:

a) la gimnasiu în anul școlar 1892—93 numărul elevilor a fost 270, în anul școlar 1893—94 numărul lor a fost 288, se arată deci o creștere de 18;

b) la școala reală în anul școlar 1892—93 numărul elevilor a fost 119, în anul școlar 1893—94 numărul lor a fost 124, prin urmare o creștere de 5;

c) la școala comercială în anul școlar 1892—93 numărul elevilor era 65, în anul 1893—94 numărul ni-se prezintă cu 80, avem deci o creștere de 15.

Gimnasiul din Brad. La acest gimn. au funcționat 6 profesori ordinari și 1 catehet. Numărul elevilor după confesiune a fost: gr.-ort. 79, gr.-cat. 1, rom.-cat. 1, de legea mosaică 2.

În comparațiune cu anul școlar 1891—92 cu elevi 94, se arată o descreștere de 1 elev, în comparațiune cu anul școlar 1892—93, cu elevi 75 se arată o creștere de 8.

Earăși afacerea martirilor.

La secțiunea pedagogică a seminariului archidieceșan cetim:

La locul acesta avem onoare a notifica Venerabilului Sinod regretabila împregiurare, că în decursul ferilor din vara trecută profesorii seminariului Dr. D. P. Barcianu și Demetriu Comșa, pentru delicta politice au fost duși în închisoare de stat nume prof. Dr. D. P. Barcianu pentru 2 ani și 6 luni, profesorul Demetriu Comșa pentru 3 ani.

Ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică a pofit pe convictori, ca după eliberarea profesorilor numiți să le facă proces disciplinar.

Consistoriul a mulțumit atîndrele lor prin absolvirea de cursul teologie Dr. Vasiliu Șafir și Dr. Ioan Strola, pe cari ca pe profesori expienți îi remuneră cu jum. din dotatiunile profesorilor.

Școale poporale.

În anul școlar 1893—94 numărul elevilor obligati a frecventa școala a fost: Dela 6—12 ani: copii 15.700, copii 15.700, cu total 31.400, dela 12—15 ani: copii 15.700, copii 15.700, cu total 31.400.

Au cercetat școala în semestrul I: Dela 6—15 ani: copii 30.161, copii 32.402, cu total 62.563 (67%); dela 12—15 ani: copii 8352, copii 6953, cu total 15.305 (51%).

Au cercetat școala în semestrul II: Dela 6—12 ani: copii 28.160, copii 20.472,

Erika numai înainte de aceea dispăruse în casă, dar numai pentru-ca să ajungă pe un drum lateral la lac.

Se afla într-o stare suflătoare și slăbiciune fizică de nedescris. Știa că Egon o bănuște; dar temerea lui nu-i făcea nici o grijă.

Acum aștepta sosirea lui Westarp cu o nerăbdare febrilă. Fața îi ardea, pulsul îi bătea repede.

În sfîrșit veni.

Fugi înaintea lui și apăsându-și amăr-două mînilor pe piept, îi strigă implorător: „Părăsește casa noastră mîne des-de-dimineață! Fă-o aceasta, și te voi vin binecuvînta!”

El contempla zăpăcaila ei cu o privire răpită. „Erika, mă alungi! Și pretinzi cu toate acestea —”

„Nimic decât amanitate, decât aceea, ce ar trebui să-ți împună chiar sentimentul de ocară”, îi intrerupse iute. „Venirea d-tale a gozîrbat pacea acestei case. Du-te, îți im-pune, și să nu te mai întorci nici odată. Aici-odată! Așa poate se vor îndrepta toate.”

Îi prinse mîna într'a lui — ea nu observă. „Vreau să tac”, șopti el cu patimă, „și să-l nimicesc pe cel, care va cutera să se îndească de reputația d-tale nepătată.”

Ea se cutremură.

(Va urma.)

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Secretul ei

Novelă.

De

Georg Hartwig.

(Urmare.)

IV.

Egon de Wartenberg nu era mai puțin spîriat și îngrijat de starea ei fizică, ca de purtarea ei enigmatică.

Îi era peste putință să-i spună o vorbă de mîngîiere, după-ce își veni la sine prin ajutorul camorierei.

Părași odna cu siguranță care îi chinuia, că e un secret la mijloc, care lui i-a fost tălmăcit, pe când un străin îl cunoștea, ba poate a fost chiar complice.

Sub împregiurări normale ce ar fi putut să o neliniștească? De ce, în anii lungi ai cunoștinței lor nu i-s'a putut încrede, să-i spună voluntar, ce un altul știa? Ba poate nu-i alții? A fost poate o împregiurare, care înghea ocară femeii lui? O pată aruncată de opinia publică pe morală ei? Pe a soției lui, căreia i-a dat numele din iubire, contra voinței neamurilor lui?

Obosea, iscodindu-o. Nu-și putea rupe așa iute firele gândurilor țesute, deși ar fi dorit foarte mult să le dea altă direcție. În

acest cias torturător, deși fără voe, se făcu judecătorul tuturor faptelor Erihei, servite de ea în decursul vieții lor conjugale de opt ani. Se găsea și numai o singură umbră, care să-i întinece reputația? și totuși...

Baronul sări vehement de pe scaun. Tî-nuta ei frumoasă, blîndă, încântătoare n'avea totdeauna o umbră de melancolie enigmatică, care une-ori o făcea să se scuze singură și să isbucnească în lacrimi. Nu erau trăsuriile unui dispreț față de persoana ei proprie, pe când pe el îl vedea așa sus, o privire în oglindă nu i-ar fi ajuns, să o convingă despre farmecul ei rar?

Franta îi ardea. Dacă Westarp...

Nu îndrăznea să se gîndească mai departe. Dacă sub același coperis, sub coperișul propriu, îndăpăstia pe iubitul de odinioară!

Nu, așa ceva era cu neputință! Și totuși cunoștințele de lume ale baronului, zimbiau ironic la aceste gînduri bune, ce ar pute fi cu neputință? Că un îndorator vechiu își cercetează iubita de odinioară și o găsește poate mai frumoasă ca odată? Dar dacă e așa — își strîns pumnul în furie mută — dacă Erika din frică suferia apropierea lui Westarp, sau chiar...

Își alungă acest gînd, ca pe o insectă otrăvicioasă și părăsi odaia.

Jos, în sufragerie, era arangiată masa. Luminările și candelabrele erau aprinse. În

cu totul 48.632 (61%); dela 12—15 ani, copii 7243, copile 6138, cu totul 13.381 (45%).

Suma tuturor copiilor obligați a frecuenta școala a fost 107.953. Suma tuturor copiilor cari au frecventat școala în semestrul I. a fost 67.874 sau 62%.

Suma tuturor copiilor cari au frecventat școala în semestrul al II-lea a fost 62.013 sau 57%.

În comparațiune cu anul școlar 1892—93 se arată la cei obligați a frecuenta școala o creștere de 3604, la cei cari au frecventat școala o creștere de 2781 în semestrul I, și o creștere de 1289 în semestrul al II-lea.

Numerul școalelor.

Arhiepiscopia are 1245 comune bisericesti anume 940 matre și 305 filii. Dintre acestea susțin școala proprie 727 matre și 16 filii, cu totul susțin școale 743 comune bisericesti. Nu susțin școale proprii 213 matre și 289 filii, cu totul nu susțin școale proprii 502 comune bisericesti.

Învățătorii.

Numerul total al învățătorilor e 887. Dintre aceștia sunt definitiv 441, provizori 446.

În comparație cu anul trecut num. învățătorilor s'a redus cu 17.

Stipendii.

Cu începutul anului școlar 1894—95 au devenit din fondurile arhiepiscopane vacante următoarele stipendii.

I. 2 stipendii de câte 500 fl., din fundațiunea episcopului „Moga” pentru ascultătorii de filosofie sau de drept.

II. Un stipendiu de 100 fl. și altul de 60 fl. din fundațiunea „Francisc Iosif”, pentru ori-ce facultate.

III. Un stipendiu de 100 fl., din fundațiunea „Cologea” pentru studenți de ori-ce categorii.

IV. Un stipendiu de 50 fl. din fundațiunea „Peiovi” pentru studenții de școalele medii.

V. 20 de stipendii de câte 60 fl. pentru elevii din departamentul pedagogic al seminarului nostru arhiepiscopan.

Stipendiile s'au împărțit în urma concursului, și de prezent toate sunt ocupate.

Conferențele învățătoarești.

Conferențele învățătoarești s'au ținut într-una cu reuniunile învățătoarești mai cu seamă în timpul ferilor de vară.

Sinodul din Arad.

(Corresp. part. a „Tribunei”).

(Urmare).

Aceste cumpărări nu numai asigură mai bine capitalele investite, și procente mai bune, dar mai contribuie și la ridicarea încrederei poporului în noi înșine, văzând că și bisericile sunt realități, ca și alte biserici din patrie.

Cătră aceste a mai venit în administrațiunea diecesei și nămintul fundațiunii Teodor Papp de vre-o 1200 jugere.

Afară de aceste realități, după datele ce avem, în cursul celor 10 ani din urmă, s'au procurat în mai multe parohii 1297 $\frac{1}{2}$ jugere de pământ cu circa 150 fl. jugerul, în valoare de 194.550 fl.

În asemenea măsură îmbucurătoare s'au sporit și fundațiunile de stipendii în cei 20 de ani din urmă, mai ales prin cele două fundațiuni mai însemnate, a fericitei Elena G. Birta, și a fericitului Teodor Papp, așa, că pe când diecesa mai înainte cu 20 de ani nu dispunea decât de un singur stipendiu din fundațiunea Paffy, astăzi dispune de 3 stipendii diecesane de câte 400 fl., de 12 stipendii de câte 200 fl. și de alte 30 de câte 50 până la câte 300 fl. de tot dar' de 45 de stipendii.

În anul trecut 1894, s'au ameliorat lefile învățătoarești, ridicându-se la minimul de 300 fl. prescriș de lege mai peste tot în diecesă cu excepțiunea unor parohii de tot mici și s'erace, cari au rămas avise la ajutorul diecesei.

În decursul celor 20 de ani din urmă, s'au zidit 104 biserici nouă, și s'au reparat 205 dintre cele vechi.

S'au zidit 150 școale nouă și s'au reparat 84 din cele vechi.

Astfel școalele noastre încă s'au sporit în mod îmbucurător, căci pe când înainte cu 20 de ani, aveam numai 503 școale, astăzi avem 653, prin urmare un spor de 150 școale, și de tot atâția învățători, provăzuți cu dotațiunea recerută.

Și ceea-ce este și mai îmbucurătoare, că pe lângă toate cercările și năcazurile, până acuma n'am pierdut nici una din școalele noastre confesionale.

În asemenea mod îmbucurător s'au sporit și capitalele bisericesti și școlare, atât în diecesă, cât și în centru, căci astăzi avem în diecesă:

capitale bisericesti . . .	956.559 fl. 45	cr.
capitale școlare . . .	123.948 „ —	„
Valoarea celor 1297 $\frac{1}{2}$ jugere pământ procurate pentru biserică a 150 fl. =	194.550 „ —	„

Cătră acestea adăugând speșele zidirii celor 105 biserici nouă, cu câte 7000 fl. =

735.000 „ —

apoi speșele reparării celor 205 biserici a 1000 fl. =

205.000 „ —

Deasemenea și speșele zidirii celor 150 școale nouă, cu câte 2500 fl. una, în sumă de =

375.000 „ —

apoi ale celor 84 școale reparate cu 500 fl. =

42.000 „ —

dau suma de: 2.632.057 fl. 45 cr.

Din care detragând capitalul de . . .

580.786 „ 05

ce s'a aflat înainte de 20 de ani, astăzi se arată un spor de . . .

2.051.271 „ 40

În centrul diecesei avem astăzi capitalul tuturor fondurilor de . . .

919.861 „ 84

Dacă vom adăuga speșele zidirii seminarului și ale alumneului numai cu . . .

100.000 „ —

Speșele zidirii casei de chirie din dreapta bisericii catedrale numai cu . . .

30.000 „ —

apoi zidirea reședinței și cumpărarea caselor de cancelarii consistoriale numai cu . . .

30.000 „ —

reese suma de: 1.079.861 „ —

Din care detragând capitalul fondurilor diecesane ce se afla la 1875

cu 38.687 fl. 16 cr. apoi capitalul primit la 1884 din fondurile foste comune, cu 399.389 fl. 20 $\frac{1}{2}$ cr. 438.076 fl. 3 $\frac{1}{2}$ cr.

Și în centrul la diecesă rezultă un spor de . . . 641.795 fl. 47 $\frac{1}{2}$ cr.

afară de ce s'a spesat pentru susținerea organismului și a institutelor diecesane.

(Va urma.)

Arad, 12/24 Aprilie 1895.

Martii, la 4 ore p. m. deschizându-se ședința a III-a, înainte de toate se verifică protocoalele ședințelor I. și II. Urmează mai departe referada comisiei epitropoști prin raportul sau Dr. Ioan Suciu. În genere raportul senatului epitropesc dovedește o înflorire îmbucurătoare a stărilor materiale, dar' cu toate acestea a trebuit să se constate, că dintre toate senatele senatul epitropesc oferă mai mult material de obiecționare cu privire la satisfacerea datorințelor impuse. Școala de fete din Arad din incidentul raportului epitropesc a fost obiect de interesantă discuție, din care rezultă, că această școală încă nu și-a aflat ogașul cel natural, pe care trebuie să înalțeze.

În ședința a IV-a deschisă Mercuri la 10 ore a. m., domnul deputat V. Mangra face propunerea, că sinodul se provoace pe domnul deputat Petru Truța, să voteze sau pentru cercul Halmagiului, sau pentru cercul Aradului, unde încă nu este verificat, deoarece domnia-lui a fost ales în ambele cercuri. Propunerea se dă comisiei verificatoare spre opinare.

Urmează la ordinea zilei raportul comisiei școlare prin referentul Paul Rotar. Raportul comisiei constată o activitate energetică și plină de zel a senatului școlar și provoacă pe consistor, ca să vegheze și de aici înainte asupra dezvoltării organice a învățământului din eparchie. Un resens viu a deșteptat în sinod constatarea, că ostilitățile guvernului față de școalele noastre nu voese să mai încete. În urma acestor constatări deputatul Vasile Goldiș face propunerea, că în fața atacurilor sistematice ale organelor puterii statului față de școalele noastre, sinodul eparchial să facă și din partea sa o demonstrație de demnitate și energie la guvern, în care să se arete, cum și canalele organelor sale pot contribui la sguduirea credinței poporului nostru în scutul acestei patrii, pentru care își dă avuții și sângele său.

La îndemnul domnului deputat Vincențiu Babeș, decizia asupra acestei propuneri se amână pentru altă ședință din motiv, că astfel de hotărâri recer o chibzuire înțeleaptă.

După acest incident referentul Paul Rotar citește raportul senatului școlar dela consistorul din Oradea-mare, care fără observări esențiale se ia la cunoștință.

Sinodul din Caransebeș.

Caransebeș, 22 Aprilie 1895.

Ședința primă.

În Duminica Tomii s'a deschis și sinodul eparchial al diecesei Caransebeș. Prea Sfinția Sa părintele episcop Nicolau Popea, a celebrat sfânta liturgie în biserica catedrală, precum și parastas pentru adormiții în Domnul archierei și mecenati, apoi în prezența alor 36 deputați, a deschis sinodul în sala mare a edificiului comunității de avere prin o călduroasă și bineînțesă vorbire. Făcând du-

roasa împărtășire despre încetarea din viață a mult meritului și regretatului arhiepiscop al Bucovinei, Dr. Silvestru Morariu-Andreievici, roagă sinodul, ca prin sculare să dea expresiune condolenței sale. După care părintele archimandrit F. Musta face propunerea să se trimită consistorului arhiepiscopan din Cernăuți o adresă de condolență separată, ear' sinodul, primind propunerea, însărcinează o comisiune de trei cu executarea.

Se trece în fine la ordinea zilei, și se împart diferitele acte consistoriale între comisiuni. Se dau cerutele concedii și ședința se fucie.

Ședința a doua.

Se citește protocolul ședinței prime și se autentice.

Se pune la ordinea zilei raportul comisiei verificatoare, și se verifică noii deputați. La locul acesta, din incidentul alor câteva proteste contra nimicerilor volnice de protocoale prin președinții de scrutinii, Prea Cuvioșia Sa dl archimandrit Filaret Musta, propune ca să se poată ordina pe viitor cercetare disciplinară și în contra acelor comisari de alegeri, cari resping protocoalele electorale — fără motiv, atunci când acelea nu le convin.

Urmează raportul comisiei bisericesti. Raportul Dr. Georgiu Popoviciu, protopopul Lugojului.

Se ia la cunoștință raportul despre mișcarea populațiunii în diecesă. Din acest raport constat numai faptul trist, ca numărul credincioșilor cari trăiesc în concubinată, lipsiți de binecuvântarea bisericască, s'a înmulțit în anul trecut în întreaga diecesă cu 390, ear' față de acest fapt regretabil, sinodul nu a luat nici o hotărâre de îndreptare ori împedecare.

S'a luat însă act și despre aceea, că conducătorii, comitatului Timiș au dat tot sprigul posibil organelor noastre, cari au lucrat pentru stăpînirea concubinatelor.

Rugarea preotului Novacovici din Gârbovet (care este lipsit de vedere) pentru ordonarea unui ajutor — se dă consistorului deliberare. Tot' la consistor se trimite cererea de asemenea natură a preotului Nicolae Jurea din Cires.

O discuție mai animată s'a născut asupra afacerii bisericii numite „Călugăra” din Ciciova-montană.

Membrii comitetului parochial au cerut dela sinod decretarea acestei biserici de mănăstire. În zestrarea ei cu un călugăr. Alți credincioși ear' au cerut tragerea în cercetare disciplinară a preotului dela această biserică cu numele Bufan. Din istoricul acestei biserici se vede, că e zidită pe locul unde viețuiea un pustnic cu temere de Dumnezeu.

Biserica din întrebare adevărat că este foarte acomodată pentru a fi prefăcută în mănăstire, și episcopul și consistorul diecesan încă doresc înființarea acestei mănăstiri, pedecă este numai împregiurarea, biserică este zidită pe loc străin, pe teritoriul societății de căi ferate din Oravița. Comisiunea propune eximterea unei comisii pentru studiarea chestiunii cu îndrumarea, cu la proșinul sinod să facă raport. Încât privește purtarea preotului de aceluși Bufan, se constată a fi corectă.

La obiect vorbește părintele episcop diecesan, care declară chestiunea mănăstirii de foarte însemnată și din punct de vedere bisericesc mai înalt; promite a se duce în persoană la fața locului și a se interesa de chesti-

țiune; apoi vorbește mai mulți deputați, constatând toți necesitatea înființării acelei mănăstiri, care ar avea menirea de a pune stavilă peregrinării credincioșilor noștri pe lă mănăstiri de lege străină cum este: Maria Radna! Se primește propunerea comisiei și se eximite o comisiune care să studieze cauza până la anul.

Ședința a III-a.

La ordinea zilei raportul comisiei școlare. Se propune, ca pe viitor să se amânească în raportul consistorial, dacă sunt cetecheți la toate școalele și dacă se cercetează biserica din partea școlărilor? Să se raporteze câte biblioteci parochiale sunt în diecesă și câți copii săraci s'au provăzut cu cărți școlare din partea comitetelor parochiale?

Se alege prin aclamare de profesor seminarial dl Petru Ionescu.

Se raportează, că conclusele aduse din partea sinodului din anul trecut, cu privire la înființarea unui seminar, a unui curs practic pe lângă preparandia diecesană, președintelui și concluziilor pentru reactivarea conferenței învățătoarești, — consistorul nu le-a putut executa. Comisiunea propune, că împregiurarea aceasta sinodul să o lăse cu „regrete la cunoștință și să ceară consistorului îndeplinirea concluziilor. Se naște o dezbateri înfocată, care se sfârșește cu înălturarea „regretelor” din propunere.

Urmează raportul comisiei financiare. Raportul socotelilelor anului trecut se ia la cunoștință, socotelile se aproabă și se dă absolutul. Se aduce însă conclud, ca suprae rogare pe viitor consistorul să nu mai facă fără știrea sinodului.

Inventarul și bilanțul tipografiei și al librării diecesane s'a aflat în perfectă ordine.

La propunerea comisiei, sinodul aproabă în întregul său cuprins preliminarul diecesan compus pentru anul viitor 1896.

Rugarea comunei Tolvaia, pentru iertarea unor restanțe, se dă consistorului spre competentă deliberare.

Restanțele diferite ale diecesei se iau la cunoștință și se îndrumă consistorul a stărua și pe viitor încasarea lor.

Tot mai spre stânga!

Kossuth Ferencz a intrat ieri ca deputat în casa deputaților între aclamațiuni „patritiotice”. În scurt timp a dus-o departe. De obiceiul dreptul electoral act și nesiguranță după doi ani. Obieciul acesta se vede în lege. Kossuth Ferencz a câștigat dreptul electoral în două luni de zile. Fără îndoială, fiindcă stânga extremă și guvernul liberal unguresc au purtat de grijă să capete acest drept, ba a trebuit să se grăbească, ca nu cumva incidentul dela Dobrișin cu „juf be huncut a nemet” să aibă urmările cuvințioase pentru un agitator importat din țeară străină și încă cetățean străin.

Meritul dară, că Kossuth Ferencz a ajuns așa curând în casa deputaților, este în partea cea mai mare al guvernului unguresc, ai cărui procurori pot betrași la dare de seamă de nimenia roști dela tribuna justiției ungurești, că lealitatea română dela 1848 și 1849 este o rușine, ear' răscularea maghiară o glorie.

Că meritul nu fără cuvânt se atribuie în partea cea mai mare guvernului unguresc liberal se vede și de acolo, că guvernul a suferit să cadă candidatul sau la așterea dela Tapolca numai ca Kossuth Ferencz să nu rămână fără mandal pentru casa deputaților

Literatura istorică la Români pe anii 1892—3.

De

Nic. Densușianu.

(Urmare și fine).

Istoria nobilimii. Dela păharnicul din Moldova C. Sionu, a rămas o arhontologie a Moldovei, scrisă în timpul dela 1844—56. Această arhontologie însă conține numai niște scurte notițe asupra familiilor boierești din secolul al 18-lea și al 19-lea. Pentru istoria mai veche a nobilimii din Transilvania și Ungaria are o deosebită importanță istoria specială a nobilimii române din Transilvania. Pușcariu a publicat mai multe date istorice privitoare la familiile mai vechi și mai nouă ale nobililor români din Transilvania. Bjethe ne-a dat într-o lucrare notițe asupra familiilor nobile din regiunea Streiului în Transilvania. Lucrarea are totuși greșeala, că toate aceste familii nobile (de origine română) sunt prezentate ca maghiare. Asupra numelor de persoane la Etrusci și la Români, avem încă câteva studii de însemnat.

Eraldica. Cu istoria eraldice (Muntei și Moldovei) din secolul al 14-lea până în prezent s'a ocupat P. V. Nasturel.

Istoria culturii. Profesorul Urechia a publicat două volume, relativ la istoria școalelor române din anul 1800, cu o intrare cere asupra istoriei culturii Românilor de secolul al 19-lea. Un nou mate-

tru istoria instrucțiunii române în secolul al 18-lea și al 19-lea a publicat Erbecanu. Asupra stării actuale a instrucțiunii în România ne dă lămurire Anuarul ministerului instrucțiunii publice și cultelor. Profesorul Ar. Densușianu a făcut o ochire asupra caracterului teatrului în România din anul 1830 până în prezent.

Istoria comerului. Wolff s'a ocupat cu însemnătatea navigațiunii pe Olt. Ministerul român de finanțe a publicat un tablou general asupra comerului României cu țările străine în al doilea semestru al anului 1891, și afară de această și statistici lunare asupra comerului în anul 1892 și 1893, semestrul întâiu.

Limba și literatura română. Din marile dicționare populare al Românilor, care în urma inițiativei și cu sprijinul regelui Carol se lucrează de academicianul B. P. Hașdeu, s'a terminat volumul al doilea și a apărut primul fascicul al volumului al treilea. Pop ne-a dat un studiu asupra limbii și literaturii române în secolul al 19-lea. Chrestomatia română a lui Gaster publicată în Lipsa a fost supusă de eruditul profesor Ar. Densușianu la o serioasă analiză critică în care arătat, că Gaster nu cunoaște limba română, că glossarul său e plin de explicații false, și că chrestomatia conține chiar textele din

Academicianul Quintescu s'a rostit în sinul Academiei-Române asupra lucrării lui Șăineanu, că ea nu conține nimic nou pentru studiile ilologice; afară de acestea că scrierea lui Șăineanu este tendențioasă și lipsită de critică în ce atinge publicațiunile linguistice ale scriitorilor în viață. Academicianul Hașdeu a studiat în scrierea sub titlul „Elementul femeiesc în limba română” remarcabilul fenomen linguistic, după care femeile române din Moldova rostesc silabele bi, pi și mi, ca ghi, ki și ni. Academicianul Marian a făcut Academiei-Române un raport asupra descoperirii unui alt manuscris (al unei psaltiri), care prezintă același fenomen ca codicele Veronețianu și Psaltirea Scheană, adică schimbarea lui n în r între două vocale. Câteva probe de limbă în acest manuscris se pot vedea în anelele Academiei-Române. Istoria literaturii române publicată de Rudow a fost judecată ca o operă lipsită de critică și tendențioasă. Alte lucrări în domeniul limbii și literaturii sunt însemnate mai jos.

Biografi. În anul 1893 a murit G. Barițiu, cel mai mare publicist al Românilor în acest secol. Mai mult de o jumătate de secol el a lucrat fără președ prin presă pentru înțelegerea și consolidarea națiunii române în general, și a exercitat o mare influență asupra nișunțelor culturale ale tuturor Românilor și îndeosebi asupra stării politice a Românilor din Transilvania. În etate de 77 până la 79 de ani el a scris încă trei volume

asupra istoriei Transilvaniei din secolul al 18-lea și al 19-lea. În timpul din urmă el a fost președinte al Academiei-Române de științe și a societății române de cultură din Transilvania. Spre amintirea activității sale literare, i s'a bătut de Academia-Română o medalie comemorativă. Alte biografii ale scriitorilor români renumiți și ale autorilor sunt notate mai în jos.

Mitologia română, Poesia populară, Obieciuri, Datini, Superstițiuni, Basme. Profesorul Ar. Densușianu a scris cu o mare erudițiune asupra referențului colindelor române (Lerum Doamne, Doamne Leru) și este de părere, că sub acest Ler s'ar înțelege Jupiter Liber al Românilor. Tot el ne-a dat un interesant studiu asupra colindelor române în comparațiune cu himnele vedice. Într'un alt studiu profesorul Ar. Densușianu a discutat cuvântul terfari, cel din urmă mare ospet la nunțile românești, și este de părere, că acest cuvânt ar fi identic cu oscicul tefurum-sacrificiu.

Deasemenea el a scris asupra credinței populare într-o vrăjitoare rea numită „Gana” și pune acest nume în legătură cu divinitatea tragică Ganea. Academicianul Marian ne-a dat două mari lucrări asupra datinelor populare la naștere și la moarte, și aceste lucrări formează două mine vaste pentru mitologia și vechiul rit român. Tot el ne-a dat o colecțiune foarte interesantă de deosebite vrăji și descânțece. Lucrări științifice asupra

mitologiei române și a moravurilor și datinelor Românilor se pot găsi în „Revista critică-literară”, care apare în Iași sub direcțiunea eruditului prof. Ar. Densușianu. O altă revistă „Sezătoarea” se ocupă simplamente cu adunarea de literatură populară nescrisă și cu o descriere a obiceiurilor și datinelor românești. Alt material de formule de descânțece de medicină populară, de obiceiuri la nunțile de superstițiuni, de rugăciuni populare, de basme, de poesie populară, se pot găsi însemnate mai în jos.

Macedo-Români. Studiul poporului macedo-român și al limbii sale a făcut în acești ani progrese satisfăcătoare. Weigand ne-a dat o instructivă cercetare asupra limbii Românilor din Vlocho-Meglen. Tot el ne-a dat niște notițe asupra celor 38 sate românești din Musakia, în mijlocul Albaniei. Burada a descris obiceiurile Macedo-Românilor la nașterea copiilor, și ne-a dat deasemenea și o cunoștință asupra păstorilor macedo-români ear' mai înainte cu 10 ani stăteau pe muntele Qlimp în Bithinia, precum și asupra satelor de acolo ale așa numiților Pistici (emigranți macedo-români). Papahagi a publicat o lecțiune de cântece de leagăn din Clissu Avela, precum și o colecție de legende populare păgâne și creștine. În fine avem de însemnat dela Papahagi-Vurduna o descriere a deosebitelor jocuri copilărești din Macedonia.

Trad. de Pericle Popescu.

Dar' aceasta a putut fi întâmplare oarbă și nu calcul. Ar fi curios a presupune despre un guvern, care a dat dovezi la Csakturn, cu deosebire la Nitra, cum de bine se pricepe în „arta” electorală, că la Tapoleza a devenit dintr'odată așa de resignat, încât a lăsat toată alegerea în voia întâmplării.

Nu poate fi vorba de întâmplare oarbă, ci sigur numai de calcul.

Guvernul voește să țină opozițiunea la dispozițiunea sa, ca să se facă presiune cu dînsa în sus, la Viena, nu numai pentru ca să se susțină la putere, ci ca la ocaziune să mai stoarcă câte ceva pentru Maghiari în defavorul, în detrimentul nemaghiarilor.

Căci așa de malicioși, sau slab politicieni tot nu vine să ținem pe guvernanti actuali, să zicem că introducerea lui Kossuth Ferencz în casa deputaților ar fi răspuns la preparativele în perspectivă pentru înființarea unei curți regale maghiare în castelul regal din Budapesta.

Este adevărat, că sînt casuri de precedentă de felul cu care ar pute sămăna și acesta. Când Monarhul a ridicat capitala Budapesta la rangul de residență regală, n'au răspuns „loiali” politicieni maghiari cu distincțiunea de cetățean de onoare, dată lui Kossuth Lajos?

Deci ca să fie treaba tocmai pe tocmai ce ar pute fi mai potrivit, ca răspuns la intențiunea Monarhului de a stabili o curte regală și în Budapesta, decât ridicarea lui Kossuth Ferencz la un nivel politic, dacă va fi în stare, sau să joace alții cu dînsul, dacă el nu va fi în stare.

Este cea mai curioasă politică de *do ut des*, pe care numai bărbați politici de felul politicianilor maghiari o știu și o pot face.

Dar' ce înseamnă are politica aceasta?

Până una alta se vede, că este o inclinare, cărei nici guvernanti maghiari nu-i pot rezista. Ear' inclinarea tradează, că chiar și guvernanti tot mai mult, tot mai pe față se silesc a duce națiunea domnitoare spre stînga, ca să ajungă acolo, unde Kossuth Ferencz a spus încă din tîmna, că are misiune ereditară de a ține în viață: la independență perfectă.

Cu alte cuvinte mergem mai încet ca la 1848 spre o politică maghiară, care s'ar pute numi politică *va banque!* Pe nemaghiari și-i-au instrăinat și caută să nu se poată apropia de dînsii. Acum au să mai instrăineze și Coroana și atunci independenței n'are să-i mai lipsească decât un — nou Világos.

Spicuri din foile maghiare.

Pentru a mai încuraja la infamii ceata „patrioților”, „Budapesti Hirlap” dela 24 Aprilie publică din Cluj o corespondență, în care se spune, că un avocat român (B!) fiind în audiență la nuntial papal Agliardi, i-a vorbit acestuia despre chestia română. El a fost trimis anume, de către Românii clujeni, să roage pe Agliardi pentru mijlocirea unei audiențe a Românilor la Împăratul, cărui vor să-i remita un Memorand.

După informațiunile (scoase din vînt, de sigur!) fii soviniște, nuntial nu s'a arbat dispus să intervină pentru Români, ci ar fi spus, că după știința lui, „Ungurii vor să satisfacă toate dorințele legitime ale Românilor din Ardeal”...

Se înțelege, „patrioții” se vor înveseli cetind cum „B. Hirlap” vorbește în numele, dar' fără știrea lui Agliardi! Tot așa, „Românii sînt desolați de această înfrîngere” ticlăuită în Cluj, metropola minciunilor ungurești.

Aducînd amănunte despre primirea nuntialului papal la Oradea-mare, foile maghiare spun că „episcopul Nogăll a implorat dela reprezentantul sfîntului scaun grația și binecuvîntarea Papei”.

Mai bine cerea iertare pentru mișei cari au spart biserici!

„Egyetértés” dela 24 Aprilie scrie, că mai multe deputațiuni au vizitat alaltieri pe deputatul Sima din Szentcs, pe care fislogăbirel Mátéffy i-a tocat în cap cu un baston zdravăn.

Trimitem și noi felicitări celor din „nația”, care se știe bate ca atîta „ösi virtus!”

Cumanii din fostul comitat Kun, au hotărît să se răzbeze în fiecare an ziua înmormîntării lui Rákóczy Ferencz II.

Știți cine a pornit inițiativa aceasta? „Patriotul” Dr. Wirtzfeld.

Au ajuns de rîs omeric bieții Unguri!

Câtă considerație au funcționarii subalterni maghiari înaintea guvernului, rezultă și din faptul, că — după cum spune „B. Hirlap” dela 24 c., ministrul de finanțe a recompensat pe notarul Lányi din Oros cu 10 forini pen-

tru-că a încasat iute și toate contribuțiunile!

Se cunosc bine între dînsii Ungurii! Se tratează ca... kocșiții!

„Hazánk” spune, că Liga secească (Intomită pentru a paraliza pe cea română!) și-a trimis deja statutele spre aprobare ministrului.

Și până atunci și-a instituit un comitet, în fruntea căruia stă presidentul Seethal!

Să juri, că onorabilul Seethal a venit în Ardeal d'odată cu Attila!

CRONICĂ

Sibiu, 25 Aprilie n.

Votul sinodal de ieri. În ședința de azi, Joi, a sinodului dl Augustin Nicoră a cerut să se revizide votarea de ieri în chestiunea domnului N. Cristea. I. P. S. S. metropolitul a zis că nu o poate face și a zis că-i „netrebnică” tendința de a face aici lumină.

Protocolul ședinței a fost astfel formulat, încât din el să reese că tot sinodul a respins toate propunerile, primindu-o natural pe a consistorului.

Di Partenie Cosma a susținut, că una din propunerile contrare (I. Popea) a obținut 12 voturi, alta (V. Damian) 14 voturi. S'a întrelăsat însă a se constata că ar fi pentru a consistorului! Și prin urmare nici chiar de ar fi cum zice di Partenie Cosma, nu se poate vorbi de majoritate, pentru că în majoritate nu se pot cuprinde și cei pasivi și au fost deputați, care au avut o atitudine pasivă.

Încă odată: lumină să se facă asupra unei votări suspecte!

O nouă condamnare pentru tombolă. În legătură cu cele publicate în Nr. 34 al „Tribunei” a. c. despre investigațiunea făcută de gendarmii în afacerea tombolei, în comuna Porumbacu-inferior, ni se mai relatează următoarele: Pe 11/23 Aprilie a. c. au fost citate la prețură în Arpașul-inferior: Ana Dumitru Bulicrea, soția învîș, și Paraschiva Dionisie Schiopu. Întrebat fiind că primesc răspunderea, au răspuns: că deoare-ce știind dinsele că prin aceea n'au făcut nici o faptă rea, primesc cu toată dragostea răspunderea pentru fapta aceasta. În urma acestei declarațiuni din partea acusatelor, li-s'a adus următoarea sentință: Ana Dumitru Bulicrea și Paraschiva D. Schiopu sînt ped-psite cu câte 3 zile închisoare. Fiind acusatelor convinse, că recursul tot nu ar mai fi de nici un folos și că nici nu sînt dinsele cele dîntîin osîndite pentru astfel de lucru, au declarat, că recurs nu mai învinuie și ca sînt hotărîte numai decît a-și începe împlinirea pedepsei, ceea-ce s'a și întîmplat, așada: pe 26 Aprilie seara vor fi libere. Ca peste tot locul așa și aici denunțării n'au lipsit. Cu aceasta s'au salvat idea de stat.

Alegere de notar în Basesți. În 22 Maiu a. c. st. n. se va ține a treia alegere de notar cercual în cercul notarial al Basesților (Săgiiu), de care cerc se țin comunele curat românești: Basesți, Tămășești și Săliște. Suplicele pentru acest ost sînt a se subterne până în 18 Maiu st. n. a. c. prim-pretorului Z. Kis László din Cehul-Silvaniei. La prima alegere a fost ales cu aclamațiune un Român, care apoi a abzis. La a doua nem-avînd în candidație un Român, membrii comunei l-au ales pe dl Varga Kálmán, un tîner Maghiar, fost notar substituit, care s'a arătat cu cea mai mare dragoste și alipire către popor. Fiind om activ în lucrurile oficioase și drept, și știind bine limba românească, în scurt timp și-a cîștigat stima și iubirea întreg poporului din cerc, căci poporul român iubeste pe concetățenii de alt neam, dacă sînt oameni drepti și binevoitori lui. Ales însc în alt cerc, a trecut acolo. În buna speranță, că doar' ni-se va candida la această alegere și vre-un Român, nu ca la algr-va trecută, prin aceasta li-se atrage atențiunea dlor notari, cari ar dori a ocupa acest post. Membrii comunei, au trecut peste două alegeri și foarte brav s'au purtat. Nu s'au lăsat demenții, ci au ascultat de conducătorii binevoitori, și mai presus de toate de conștiința lor proprie românească. B'av se vor purta acesti membri și la alegerea ce vine, și Părintele ceresc ne va ajuta.

Fratele Părintelui Lucaciu. În baza legii pentru organizarea corpului tehnic al ministerului lucrărilor publice, din România a fost admis, pe ziua de 1 Aprilie 1895, în cadrele sus zisului corp, recunoscîndu-i-se dreptul: cu gradul de inginer-ordinar clasa III: dl Petru Lucaciu, conducător de mine la salina Slănic.

Întregire. În numărul 79 al „Tribunei” am publicat știrea că dl Petru Iuga, diacon în Tileșia și dl preot Doican din Sebeșul-de-jos au fost în 19 l. c. luați a doua-oară la întrebări pentru-că ar fi ținut vorbiri afțătoare în biserica din Sebeșul-de-jos în ajunul procesului Memorandului; drept întregire a celeia mai amintim că dimpreună cu acești domni au fost citat tot atunci și în aceeași cauză și fostul primar al Sebeșului-de-jos Toma Flucă tot a doua-oară, și dînsului i-s'a adus la cunoștință, că e pus sub acuză și va fi pedepsit. Ca și ceilalți doi domni așa și acest fost primar s'a purtat adevărat româneste înaintea judelei Gödri, și în urmă și dînsul a înscinat protest!

Reprezentatiune teatrală. Despre reprezentațiunea teatrală dată în Duminică Tomii la Arad (Crucea Albă) de meseriași români, primim un lung raport, pe care în lipsa de spațiu regretăm a nu-l pute publica. Înregistrăm însă cu bucurie succesul despre care ni-se relatează, precum aducem laude și dlui N. Ștefu, harnicul învîșător, care a înscruit pe sodali. Deasemeni se exprimă mulțumiri domnului P. Truța, avocat, care ca președinte al societății sodalilor desvoaltă un zel demn de toată lauda pentru-ca și pe terenul social sodalii să facă progrese cât mai mari. La petrecerea ce s'a dat după reprezentațiune, au luat parte doamnele Hodoș, Letiția Oncu, Vuia, Bocean, Hortensia Suciu, Tămășian, Stănescu, Raicu, Olariu, Hereș, Blaș, Ștef, Mihălescu, Vuc, Stoian (din Arad), Codreanu (Șiclău), Lazar (Vinga), Feier (B.-Ineu) etc. Ear' dintre d-șoare: Adriana și Gabriela Codreanu (Șiclău), Victoria Suciu (Șistaroet), surorile Feier (B.-Ineu), Cornelia Olariu (Hodoș), Mihălescu (Pecica), Viorica Magdu (Simapatică literată din Băuș, Ecica-r.), Aurelia Adamovici, Veturia Pap, Emilia P. P. Lucrăția Vuc, Maria Desseanu, surorile Dogariu, Flora Milovan, Flora Stoian, Maria Oprean, Emilia Madan, surorile Trandafir, surorile Onea etc. etc. În corespondența ce primim ni-se mai relatează despre reușita sîrbării dată de elevii seminarului, a căror societate literară a arangiat în sala seminarului o producțiune declamatorie-musicală. S'a distins basistul Givulescu precum și întreaga orchestra și corul condus de dl Magdu, tînerul și zelosul profesor de musică.

Hymen. Dl Elia Cismașiu, subjude r. în Ciacova și-a sîrbat Duminică în 9/21 Aprilie c. cununia sa cu domnișoara Elena Orbonașiu din Orăștie.

Inundații. Foile din România scriu: Ultimele depeși sosite ieri semnaleză o creștere continuă a apelor Dunării. La Galați, Dunărea crește continuu. Apele s'au revîrsat peste câmpia Dobrogei, care formează în fața portului o câmpie imensă de apă. Mai multe sate sînt inundate. La Brăila, apele au crescut cu 3—9 centimetri. La Fetești, la Oltroș și la Oltenița s'au înecat sate, s'au rupt șoselele și o multime de vite au fost luate de curentul apei. Pagubele sînt imense. Dacă apele vor mai crește se prevîd mari nenorociri.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Budapesta, 25 Aprilie n. În conferența ținută ieri seară, partidul național a decis să persiste asupra punctului de vedere principal păstrat și până aci față cu proiectele religioare.

Fracțiunea lui Iusth este hotărîtă să lupte pentru susținerea neschimbată a proiectelor.

Nis, 25 Aprilie n. Știrea despre repășirea lui Christici și încredințarea lui Nicolaevici cu presidul ministeriului este neadeverată.

Nitra, 25 Aprilie n. Până azi dimineată la orele 7 1/2 s'au dat pentru Ianits 917, pentru Zichy 846 voturi. Ora de încheiere este fixată.

Oradea-mare, 25 Aprilie n. Nuntial Agliardi a plecat azi dimineată la Viena. Abținerea autorităților politice dela festivități a fost bătătoare la ochi.

Triest, 25 Aprilie n. Spărgătorul de casse, Ristic, a fost escortat la Budapesta.

Budapesta, 25 Aprilie n. Casa deputaților a primit propunerea ministrului Wlassics, de a se retrimite Casei Magnaților neschimbat proiectul de lege despre recepțiunea Ovirelor.

În decursul desbaterii a intrat Kossuth Ferencz în sală fiind întîmpinat de stînga extremă cu frenetice „cljen”-uri. Presidentul cere liniște.

Nitra, 25 Aprilie n. La orele 9 presidentul alegerii a enunțat următorul rezultat: pentru Ianits s'au dat 923, ear' pentru Zichy 847 de voturi. Ianits e deci ales deputat cu majoritate de 76 voturi.

București, 25 Aprilie n. În cameră se continuă discuția asupra legii minelor. În senat a cerut ministrul de finance instituirea unei comisii, care să delibereze asupra modificării proiectului.

La balul arangiat de presidentul camerei, generalul Manu, au luat parte Regele, Regina, Prințul moștenitor și Princesa.

Roma, 25 Aprilie n. Metropolitul catolic Zardette din București și-a dat cererea de demisiune la congregațiunea de propaganda fide. Zardette a fost abia de un an și jumătate din St.-Cloub, în Statele-Unite, strămutat la metropola din București. Zardette zice în cererea de demisiune, că a aflat o poziție foarte dificilă atât față cu clerul cât și față cu credincioșii diecesei sale. Cererea metropolitului Zardette va fi în urma acestora probabil ascultată.

Bibliografie.

La Institutul Tipografic în Sibiu se află de vînzare următoarele opuriliterare:

Nuvele, de Rusu Șirianu. Prețul unui volum 1 fl.

„Un an de lupă”, de Al. Vlăhulă, distinsul poet.

De același autor: „Dan”, cel mai frumos roman din literatură noastră românească

„Parasiti”, nuvele de Delavrancea. Prețul 1 fl. 85 cr.

Da același autor: „Între vis și viață”, prețul 1 fl. 65 cr.

Poesii de Ioan N. Roman, un elegant volum de 230 de pagini 1 fl. 25. cr.

„Balade și Idile” de G. Coșbuc, marele nostru poet. Prețul unui volum 1 fl. 50 cr.

Biblioteca pentru toți editată de librăria Carol Müller a apărut:

„Păsările noastre”, legendă de Florian Marian și „Căntece și Plângeri”, poesii de Mihail Zamfirescu. Un volum 30 bani

A apărut tomul VII. din Istoria Românilor, seria 1774—1800, cu diverse ilustrațiuni, de dl profesor V. A. Urechid.

LOTERIE.

Tragerea din 24 Aprilie 1895.

Brîn: 76 53 43 19 37

Călimdarul zilei.

14/26 Aprilie 1895.

Julian: Păr. Martin.

Gregorian: Clet.

Soarele: răsare 5.50 apune 6.24 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 25 Aprilie n. 12 ore dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediu lunar 127.1)	Diferența din prezintă	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
726.7	-0.4	-9.6	+19.3—9.0	SO

Din țeară 24 Aprilie n. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura după Celsius	Vîntul direcția	țaria
Budapesta	759	-6.8	V	1
Sătmar	760	-8.1	SO	2
Cluj	756	-4.2	—	—
Orșova	763	-2.0	V	8
Arad	760	-1.7	O	1
Panciova	760	-5.3	NV	4

Sosiți în Sibiu.

În 25 Aprilie 1895.

Hotel Habermann. I. Frunz, econom.

Hotel Neuhirer. A. Lackenbacher, Francfurter, Jekim, Berger, din Viena. Ivan, protopop din Alba-Iulia. Dr. Mondia, din Bistrița. I. Șandru, din Sibighoara. O. Rohar, din Abrud. Popescu, Trombiș, din Reghinu. Săseșec. Peilance, Sovetovits, comercianți din Orăștie. M. H. Luria, din Viena.

„LUMEA ILUSTRATĂ”.

Prin aceasta onor. cetitori sînt rugați a cere, fie la o librărie, fie la un colportor, să li-se arde broșura I a revistei „Lumea Ilustrată” anul al III-lea și în cas de a o găsi pe plac, să binevoască sau s'o cumpere cu numărul, sau să se aboneze. Prețul broșurii este un leu, un nr. 50 bani. După măturisrile chiar ale publicului, „Lumea Ilustrată”, prin cuprinsul ei literar foarte bogat și variat și execuția ei elegantă și extraordinară de frumoasă este o revistă că se poate de interesantă, așa că ahiar și persoanele cari nu cheltuesc nici-odată bani pentru o carte, o fac totuși cu plăcere pentru „Lumea Ilustrată”. Totodată atragem atențiunea cetitorilor asupra prea interesantului roman Uciagaș de Carl Emil Franzos și rugăm a se cere la librării cum și la colportori speciali un nr. de probă. În localitățile unde nu se află în deposit „Lumea Ilustrată” amatorii sînt rugați a ne înainta 1 leu în mărci postale și imediat vor primi un număr de probă (1 broșură nr. 1 și nr. 2).

Administrația revistei

[1409] 3—5

„LUMEA ILUSTRATĂ”

București, Hotel de Fra ce.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 23 Apr. n. 1895.

Sămînțe	Calitatea per Hect.	Prețul-per 100 chilogr.	Calitatea per Hect.	Prețul-per 100 chilo.
dela	pînă	dela	pînă	
Grâu				
Bănățeneș nou	75	76		
Grâu dela Tisa	75	76		
Grâu „Pesta”	75	76		
Grâu de Alba Reg.	75	76		
„Badca	75	76		
Grâu ung. de Nord	75	76		
Sămînțe, vechi ori noue	Soiul	Calitatea per Hect.	Prețul-per 100 chilogr.	
		dela	pînă	
Secară		70—72	5.75	5.85
Orz	de nutreț	60—62	6.25	6.55
„	de vînare	62—64	6.60	6.90
„	de bere	64—66	7.20	8.20
Oves		39—41		
Cucuruz (porumb)	bănăț.	75	6.55	6.60
„	de alt soi	75	6.20	6.80
Meiu				
Hirică				
Grâu	Sept.-Oct.	7.42	7.14	
Cucuruz	Mart.-Apr.	6.80	6.41	
Oves	Maiu.-Iun.	6.39		
„	Iulie-Aug.	6.28		
„	Mart.-Apr. Oct.	6.28	6.30	
Produse diverse	Soiul	Calitatea per Hect.	Prețul-per 100 chilogr.	
		dela	pînă	
Săm. de trif.	Lucernă ungurească	38.—	48.—	
Oleu de rap.	rafinat	58.—	67.—	
Uns. de porc	dela Pesta	49.—	49.50	
„	dela țeară	42.50	3.—	
Slănină	afumată	48.—	49.—	
„				
„				
Prune	slavon, non	17.—	12.—	
Licitar	bănățeneș	14.—	14.0	
„				
Miere	brută			
„	galbină străcurată			
Ceară	de Rosenau			
„	brut			
Spirt	Drojdite de spirt			

Cursul pieții din Sibiu.

Din 24 Aprilie n. 1895.

Hartie-monetă română	Cump.	9.62	vînd.	9.61
Lire turcești		10.83		10.93
Imperiali		9.80		9.90
Ruble rusești		1.31		1.31 1/2

Bursa din Budapesta.

Din 23 Aprilie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
„ de aur ung. 4%	124.25
„ ung. val. cor. 4%	99.10
Împrumutul căilor ferate ung.	127.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	125.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	105.—
Bonuri rurale ung.	98.50
„ croate slavone	98.50
Obligațiunile desp. regalilor	101.—
Împrumut cu premiu ung.	161.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	153.50
Renta de hârtie austriacă.	101.50
„ de argint austriacă.	101.50
„ de aur austriacă.	124.75
Losurile austriace din 1860	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1095.—
„ de credit ung.	—
„ de credit aust.	—
Scrișuri fonciare ale institut. de cred. și economii	—
„ Albina“	101.—
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.84
Napoleon-d'ori	9.83
Mărci 100 imp. germane	60.75
Londra 10 Livers sterlingi	124.40

„Cumpără dela faur, nu dela cârpaci!”

zice un proverb vechiu.

Aceasta cu drept cuvânt pot a o referi la stabilimentul meu, căci numai un astfel de mare comerț, cum e al meu, are mari cantități de mărfuri pe comptant și alte avantaje, spese ieftine, care în fine sunt în favorul cumpărătorului.

Mostre minunate se trimit la mușterii privați gratis și franco.

Cărți și mostre, ca cum n'au mai fost până acum, pentru croitori se trimit nefrancate.

Stofe pentru haine.

Peruvian și Doeking pentru înaltul cler, stofe după prescripțiunile regulamentului pentru uniforme funcționarilor c. r. și pentru veterani, pompierei, gimnastici, livree, loden, stofe pentru billard, trăsuri, mese de joc impenetrabile, pentru jachete de vânători, stofe de spălat, pleduri de călătorie dela fl. 4 până la 14 fl. etc.

Accesorii pentru croitori (precum căptușeală de mâneci, nasturi, ace, ață etc.)

Mărfuri de lână, curată, trainice, bune, nu ca sădrențe ieftine, care nu fac nici cât prețul pentru croitor, recomandă

Joh. Stikarofsky,
Brünn (Manchesterul Austriei).

Fabrica cea mai mare de stofe în valoare de 1/2 milion florini.

Trimite numai cu rambursă.

Păziți! Agenți și hauseri au obiceiul a vinde proastele lor de mărfuri sub numirea de Marfa Stikarofsky. Pentru a preîntâmpina rătăcirile onor. public aduc la cunoștință, că la acest soi de oameni eu nu vând marfă cu nici o condiție.

W. Libkowitz & Comp., Viena, I., Seilerstätte 17,
Agram, Ilica 30.

Bicicle Libkowitz, Brennabor și de ale fabricii de arme

[1270] 5-80

En gros. — En détail.

Pe bicicletele cumpărate dela noi se pot câștiga la noi

206 premii

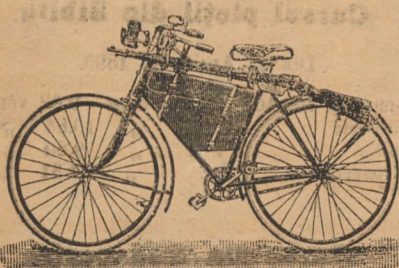
în valoare de

21.155 coroane

Roate pneumatice à fl. 1.20. — Instrucțiune gratis.

Venzători și reprezentanți se caută pretutindeni.

Prețuri curente gratis și franco.

Institutul Tipografic în Sibiiu

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI”.

- Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
- Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Piperuș Pătru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcăritul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Flioa a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărălnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Blăstem de mamă.** Legenda populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Cenușotoa.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Un peștor îndărălnic.** Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Prietenul meu Vântură-Teară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Scăpărătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Sgârșitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nusoiu-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Baba Iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Rusalina pécuarul.** Poveste de Nicolae Trimbișanu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Roma invinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- Clara Milici.** Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- O sută de ani.** De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic T. L. Albini, Sibiiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

Comande din afară
se efectuează repede.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu picuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei”

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Măcelarilor 21.

Librărie românească în Sibiiu

Strada Măcelarilor 21.